

Hodnocení diplomové práce

předložené Evangelické teologické fakultě UK dne 20.4.2009 (č.j. 1/09):

Michaela KLIMEŠOVÁ, *Měšova stéla. Překlad a analýza epigrafického textu*, Praha 2009, 88 stran.

Popis a charakteristika:

Předložená magisterská diplomová práce si klade za cíl „představit a vyhodnotit dosavadní výsledky bádání a nabídnout ucelený obraz o nálezů Měšovy stély a jeho kontextu“ (str. 81). Takto vymezený úkol odpovídá zadání, jež bylo vypsáno jako jedno z možných témat diplomových prací Katedrou Starého zákona.

Autorka práce ke zpracování tohoto zadání zvolila standardní přístup i postup. Po krátkém úvodu, v němž vymezuje svůj přístup a uvádí svou motivaci (s. 8-10), krátce představuje příběh nálezů a získání textu stély – příběh sám o sobě nemálo dobrodružný a pozoruhodný (s. 11-17). Hlavní kapitolu (stěžejní část v ohledu kvantitativním i obsahovým) představuje překlad a analýza epigrafického textu (s. 18-55, cca 53% vlastního textu rozpravy); kapitola je přehledně členěna a jasně strukturována pomocí číselných kódů. Autorka text a jeho problematiku představuje standardním postupem – nejprve představí své zdroje (prameny, resp. dosavadní relevantní edice), uvede zvolenou transkripci, a přes otázky členění textu přechází k vlastnímu pracovnímu překladu; ten je spolu s analytickým aparátem jádrem práce a vlastním příspěvkem autorky k dané problematice v českém prostředí (s. 28-32). K tomu patří také vlastní řešení členění textu (jeho stavby), jež je uvedeno i v přehledně strukturovaném přepisu (již s. 25-27). Zbytek čtvrté kapitoly tvoří analytické poznámky k věcným aspektům, jež jsou členěny po dílčích odstavcích (ovšem pod poněkud matoucím označením „Literární analýza textu“). Následuje jazykové zařazení v kontextu západosemitských jazyků a analýza žánru (literárního druhu) nápisu.

Pátá kapitola soustavně pojednává topografické údaje, srovnává je s biblickými údaji a diskutuje jejich (často jen hypotetické) identifikace. Poslední, šestá kapitola rozpravy porovnává údaje Měšovy stély s příslušnými starozákonnými texty (zvl. 2Kř 3), jež se vyjadřují o Měšovi nebo o událostech či místech, které nápis na stéle uvádí či předpokládá. Pomocí porovnání shod a rozdílů, jejich vyhodnocení a interpretace se autorka pokouší prověřit historickou spolehlivost údajů obou textů; svůj výtěžek pak také vyhodnocuje pro otázku absolutního datování událostí zmiňovaných na stéle, resp. pro datování vzniku stély (s. 79n). Stručný závěr (s. 81-82) rekapituluje cíl práce a sumarizuje hlavní teze. Práci pak uzavírá seznam literatury (s. 83-85) a dva přepisy textu ve starokenaánském písmu – vlastní (strukturovaný po řádcích nápisu) a převzatý z Jarošovy publikace (překreslení nápisu včetně obrysu stély a naznačení hranic poškození kamene).

Hodnocení věcné:

Základním přínosem práce je samostatné rozpracování českého překladu textu. Tento text je sice dávno znám, v různých kontextech je i v českých publikacích uváděn či přímo citován, dosud však nebyl představen v samostatném kritičtějším a soustavnějším pojednání – tím chce tato práce být. Kromě překladu, analytického textového komentáře a soustavného výkladu jednotlivých odstavců nápisu autorka také shrnula hlavní výtěžky dosavadního bádání a svůj překlad i výklad zakreslila do obrazu vytvářeného dosavadními dějinami bádání o tomto textu. Osvědčila přitom, že zvládá samostatně zpracovat epigrafický text (překlad mimobiblického starověkého textu v jazyce blízkém hebrejštině na základě edic), zřetelně představit jednotlivé hypotézy o jeho zařazení do kontextu i dílčí otázky konkrétního výkladu, jakož i reflektovaně představit důsledky zjištěné problematiky pro obraz dějin starověkého Izraele či výklad příslušných biblických míst.

Důležitou dimenzí předložené práce je záběr do otázek dějin bádání a rozbor předkládaných hypotéz k jednotlivým otázkám nálezu i vlastního nápisu (otázka podvrhu, datování, identifikace jednotlivých postav či lokalit atd.). Autorka osvědčuje jak solidní obeznanost s látkou, tak schopnost samostatného kritického úsudku (viz např. s. 16 k hypotézám nálezu; s. 17 kritický postřeh k ambivalentnímu efektu ve vyhodnocování nálezu; s. 22 k problematice rozdělení textu na části aj.).

V základním určení své práce i v jejích hlavních kapitolách a předkládaných tezích tak **autorka naplnila vytyčený cíl a splnila zadání.**

k některým dílčím jednotlivostem:

1. Vlastní překlad (s. 28-32) považuji jak po stránce věcné, tak po jazykové a formální za celkově zdařilý. V několika jednotlivostech lze samozřejmě o uvedeném tvaru textu diskutovat – například odstavec **b**) [ř. (7)] začíná větou: „Omrí (předtím totiž) obsadil celou Ze(8)mi Médeba...“. Je sporné, zda je vhodné stylisticky měnit slovosled a celkovou konstrukci věty, která v originále začíná slovesným tvarem (narativem!) a tvoří tak příběhovou sekvenci celého odstavce (všechny věty do konce odst. **b**). Autorka zvoleným způsobem zřejmě stylisticky naznačuje začátek odstavce – aspekt tzv. flashbacku, zpětné odkazování a časovou souslednost výpovědí. Je však otázka, nakolik řešení těchto ohledů patří do věrného překladu a nakolik spíše do komentáře.
2. Na řadě míst autorka předkládá ve svém výkladu tvrzení, jež nepochybně přejala od jiných autorů, ale nijak je neodkazuje a ni nedokládá. To je v odborné studii – již diplomová práce nepochybně jest či má být – podstatný nedostatek. Srv. např. druhý odstavec na s. 18 (u uváděných autorit chybí odkazy na bibliografické údaje!) nebo výklad o slovese חרם (specifický výraz „zasvěcení zkáze“ v žánru „svatých válek“, s. 43)
3. Údaj „40 let“ (s. 38 a 79) je typem, figurou. Biblická tradice s tímto údajem operuje dosti výrazně a často – zejména v kontextu problematiky „teologie (teologizace) dějin“. Při obhajobě by autorka měla vysvětlit, (a) jaký význam či jakou funkci má tento údaj v biblických textech a (b) zda má tento usus souvislost či analogii s funkcí údaje v MS.
4. Není použití termínu „Židé“ (na s. 40) v dějinném kontextu 9. století př. n. l. anachronismem? Odkdy je obvyklé termín „Židé“ v uvedeném smyslu používat?
5. Tvrzení, že *nota accusativi* נא je v biblické hebrejštině užívána důsledně, neodpovídá skutečnosti. V mnoha případech se v jednoznačném kontextu *nota accusativi* נא u přímého předmětu neobjevuje (např. přímý předmět po slovese לך v Gn 4,19; 18,7-8; 20,14; 21,14 atd.).
6. Na více místech autorka uvádí příběh Gn 22 jako analogii k obětování syna ve válce; mám za to, že tato analogie v řadě aspektů „nesedí“. Nechť autorka při obhajobě podrobněji vyloží, v čem analogie spočívá (a v čem případně nikoli). V téže souvislosti považuji za sporné i tvrzení, že „nejvyšší oběť“ může být „jediným čin“, který by bylo možno si Kemóše „udobřit“... (s. 77). Logika, jež by za tímto počínáním asi měla být, není vysvětlena.

7. V úvodu autorka předkládá k „zamyšlení“ „změnu ve vnímání Boha“, k němuž ji téma a látka práce vede (s. 10). V závěru práce se k této otázce však nevrací. – Je tedy tuto reflexi třeba odmítnout nebo na ni v závěru nedošlo z jiných důvodů?

Hodnocení formálních náležitostí:

Práce je vyhotovena podle standardních zásad diplomových prací. Má všechny požadované náležitosti. Celkové provedení je upravené a čisté.

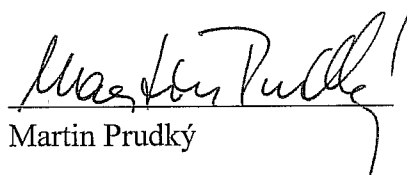
Edičně je diplomová práce zpracována pečlivě. Využívá standardní možnosti počítačového editování textu (patové poznámky, grafická úprava, příslušné typy písma). Práce však – bohužel! – nemá dobře provedeny textové korektury; vyskytují se v ní překlepy a textové chyby, dokonce i chyby pravopisné a formulační neobratnosti. To celkově dobrý obraz formálního vypracování textu zbytečně a citelně kazí.

Při oboustranném tisku je poněkud kuriózně, nestandardně řešena paginace – stránky jsou číslovány u vnitřního okraje, a to liché vlevo a sudé vpravo (*sic!*).

Závěr:

Práce jako celek je zřejmým dokladem, že autorka umí analyzovat epigrafický text z prostředí starověkého Izraele, podat celkový obraz dějin nálezu, jeho souvislostí v dějinném a literárním kontextu a jeho významu. Zadané téma zpracovala na rozumně vymezené ploše, standardním postupem a prokázala schopnost nejen nastudovat a představit danou látku, ale také stručně a jasně formulovat vlastní kritické postřehy a závěry. Výše uvedené jednotlivé výhrady, zejména pak formální textové chyby, neumožňují práci považovat za vynikající; přece však předložená práce nepochybně splňuje kritéria kladená na magisterskou diplomovou práci a proto ji doporučuji k obhajobě. V hodnocení navrhuji vycházet z oblasti klasifikačních stupňů *velmi dobře* (B) – *dobře* (C).

V Praze, dne 10. června 2009

Martin Prudký